

Virus ptičje gripe podtip A/H5N8 do sada nije uzrokovao bolest u ljudi

19. siječnja 2017.

Ptičja gripa se tako zove zbog toga što izaziva bolest prvenstveno kod ptica i peradi, a ne u ljudi. Razni podtipovi virusa ptičje gripe uzrokuju blažu ili težu bolest u ptica i za sve te viruse gripe prirodni domaćin su ptice selice, prvenstveno ptice koje borave na vodi i uz vodu.

Ptičju gripu koja se posljednjih tjedana spominje u našim medijima uzrokuje virus gripe A, podtip H5N8. Ovaj je podtip virusa prvi put prepoznat u bolesne peradi u Irskoj 1983. godine, a od 2010. godine kontinuirano se nalazi u divljih ptica Azije, gdje je zabilježeno i nekoliko epidemija na peradarskim farmama u Kini, Japanu i Južnoj Koreji. Od 2014. godine ovaj se virus bilježi u nekoliko europskih zemalja i u Sjevernoj Americi, a od lipnja 2016. godine ponovno se javlja u ptica selica i domaće peradi u zemljama Europe, kao što su Austrija, Mađarska, Njemačka, Danska, Poljska i Švicarska uključujući Hrvatsku.

Do sada nigdje nije zabilježen niti jedan slučaj bolesti ljudi uzrokovan ovim podtipom virusa ptičje gripe.

Neki drugi virusi ptičje gripe povremeno prelaze na ljude i izazivaju bolest kao npr. A/H5N1 u Aziji i Egiptu, uz visoku smrtnost (preko 50%) i A/H7N9 u Kini, također uz visoku smrtnost (preko 40%). Međutim, ti virusi nemaju potencijal za interhumano (sa čovjeka na čovjeka) širenje, a pogotovo nemaju epidemijski potencijal. Drugim riječima, nema dokaza da se ta gripa prenosi sa čovjeka na čovjeka i nisu zabilježena veća grupiranja oboljelih.

Za sada se smatra da su se bolesnici koji su oboljeli od gripe uzrokovane podtipovima A/H5N1 i A/H7N9 zarazili izravnim kontaktom s peradi, osim nekoliko slučajeva za koje se ne zna jesu li se zarazili od peradi ili od drugog bolesnika. Međutim, ako je i bilo nekoliko prijenosa sa čovjeka na čovjeka (što nije izravno dokazano), sa sigurnošću se može reći da ti virusi ptičje gripe za sada nemaju epidemijski potencijal jer se u svim pojedinačnim slučajevima takve bolesti u ljudi provodi epidemiološka obrada, te bi se eventualna grupiranja bolesnih zasigurno prepoznala – a to se do sada nije dogodilo.

Kod virusa ptičje gripe A/H5N8 koji cirkulira u Europi od 2014. godine i otkriven je ove zime u Hrvatskoj, antigen hemaglutinin koji nosi oznaku H5, sličan je hemaglutininu ptičje gripe A/H5N1 koji već dulje od deset godina uzrokuje bolest peradi u jugoistočnoj Aziji i Egiptu, te hemaglutininu virusa A/H5N6 koji je detektiran u Južnoj Koreji i Kini. S obzirom da ovi virusi (A/H5N1 i A/H5N6) povremeno prelaze i na ljude, zbog sličnosti hemaglutinina ovih virusa s hemaglutininom A/H5N8 virusa, teoretski postoji mogućnost zaražavanja ljudi virusom A/H5N8. Zbog toga je potrebno kod rukovanja pticama koje su oboljele ili uginule od bolesti uzrokovane podtipom A/H5N8 koristiti zaštitna sredstva, a kod izravne i opsežne izloženosti izlučevinama bolesne/uginule peradi dolazi u obzir i preventivna primjena lijekova protiv gripe. To su mjere predostrožnosti koje se poduzimaju radi dodatnog smanjenja rizika od infekcije i bolesti kod ljudi, a ponavljamo da do sada nije zabilježena bolest uzrokovana ovim virusom gripe u ljudi.

Receptori za virus gripe na stanicama dišnog sustava ljudi razlikuju se od receptora za virus gripe kod ptica, te u pravilu virusi ptičje gripe ne prelaze na ljude. Postoje izuzeci, kao ranije spomenuti sporadični slučajevi gripe A/H5N1 i A/H7N9 u ljudi.

Inače, kod svih virusa ptičje gripe postoji mogućnost da virusi tijekom cirkulacije među pticama selicama i domaćom peradom mutacijom ili genskim rekombiniranjem u pticama, ljudima ili drugim sisavcima (prvenstveno svinjama) steknu sposobnost prelaska na ljude i potencijal za interhumani prijenos. Toga se stručnjaci koji prate gripu kontinuirano pribojavaju jer se ne može isključiti mogućnost da tako promijenjeni virus ptičje gripe koji stekne sposobnost širenja sa čovjeka na čovjeka zadrži visoku patogenost te izazivanja teške kliničke slike s visokom smrtnošću.

Zapravo se smatra da su svi virusi gripe koji su kroz povijest uzrokovali pandemije nastali iz ptičjih virusa gripe koji su mutacijama i rekombinacijama stekli sposobnost interhumanog prijenosa.

Od 2003. godine do 17. siječnja 2016, u 16 država širom svijeta zabilježeno je 856 laboratorijski potvrđenih slučajeva ptičje gripe u ljudi uzrokovane podtipom virusa A/H5N1, uključujući 452 smrtna slučaja. Posljednji slučaj u ljudi zabilježen je u srpnju prošle godine u Egiptu. Osim toga, u Kini je od 2013. godine zabilježeno 16 laboratorijski potvrđenih slučajeva ptičje gripe uzrokovanih virusom podtipa A/H5N6, uključujući šest smrti.

Za sada se najpažljivije motri i ispituje javljanje bolesti koju uzrokuje A/H7N9 virus u Kini. Otkad su detektirani prvi slučajevi bolesti u ljudi 2013. godine do danas je oboljelo više od 900 osoba, uglavnom ljudi koji su imali kontakt s peradi.

Preporuke za mjere predostrožnosti u ljudi su sljedeće:

- *Treba izbjegavati kontakt s pticama selicama i peradi ako su bolesne, a osobito ukoliko se pronađu mrtve. Odmah obavijestite nadležne veterinarske službe.*
 - *Osobe koje su bile u kontaktu sa zaraženim životinjama trebaju se javiti nadležnom epidemiologu zbog provedbe tzv. pasivnog zdravstvenog nadzora u trajanju od 10 dana što uključuje praćenje vlastitog zdravstvenog stanja te promptno javljanje svom liječniku i nadležnom epidemiologu u slučaju pojave simptoma sličnih gripi i/ili konjunktivitisa.*
 - *Važno je redovito i pravilno pranje ruku sa sapunom i toplom vodom.*
 - *Važne su higijenske mjere pri rukovanju s namirnicama i prilikom pripreme hrane, kao i mjere termičke obrade (kuhanje, prženje, pečenje) namirnica (mesa, jaja i dr.)*
 - *Određene osobe zbog potencijalne profesionalne izloženosti npr. djelatnici na peradarskim farmama, veterinari, lovci, podliježu pojačanom zdravstvenom nadzoru.*
-